

# SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, ponedeljek 19. junija 1950

LETO XI, ŠT. 144 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DIN

## Zgraditi socializem pomeni

# USTVARITI TEHNIKO IN JO OBVLADATI

PRVI KONGRES LJUDSKE TEHNIKE SLOVENIJE

Ljubljana, 17. junija. Danes se je v veliki unionski dvorani v Ljubljani začel I. kongres Ljudske tehnike Slovenije, kateremu so poleg 427 delegatov iz vse Slovenije prisostvovali številni gosti in zastopniki množičnih organizacij.

Kongres je otvoril predsednik Glavnega odbora Ljudske tehnike Slovenije, minister Milko Goršič. Ko je predaval pozdravno brzojavko maršalu Titu, so zbrani delegati vstali in navdušeno vzklikali: »Tito — Partija!«

V imenu CK KPS, vlade LRS in IOOF je pozdravil kongres minister voj. Martin Grelf. Za njim so pozdravili kongres podpolkovnik Drago Popovič v imenu JA, generalmajor Vladislav Ambrožič v imenu CO LTJ, Janko Rudolf v imenu GO ESS, sekretar CK LMS Janez Hotevar, zastopniki republiških odborov LT Srbije, Hrvatske, Bosne in Hercegovine in Makedonije. Glavni odbor LT Crne gore je poslal kongresu pozdravno brzojavko.

Po izvolitvi delovnih komisij je predsednik GO LTS tov. Milko Goršič poročal.

### O NALOGAH LJUDSKE TEHNIKE V RAZVOJU NAŠE DRŽAVE IN NAŠEGA GOSPODARSTVA

Ljudska tehnika se je v dveh letih svojega razvoja zelo razširila. Število članov je naraslo preko 45.000. Vsi ti so vključeni v 6 zvezah. Ljudska tehnika se je razvila v organizacijo posebnega tipa, ki ustreza našim razmeram, potrebam industrializacije in elektrifikacije naše države ter krepi njene obrambne moči.

Iz številnih izkustev našega dosedanjega dela bi rad podčrtal važno dejstvo, da sta razvoj naše organizacije in uspešnost njenega dela bila tem večja, čim bolj se je naša organizacija prilagodila potrebam našega gospodarstva in naše izgradnje.

Ko je tov. Goršič poročal o odnosu naših ljudi do tehničnih pridobitev, je dejal: Mi moramo zbuditi v naših delovnih ljudeh ljubezen do strojev ter dojeti, da jih bodo skrbno negovali, spoznali njihove sposobnosti in jih mojsrsko izkoriščali.

Nadaljnja važna naloga Ljudske tehnike je neprestano dvigovanje tehničnega znanja in tehnične kulture naših ljudi, pionirjev, mladine, pa tudi visoko kvalificiranih delavcev.

Hotel bi naglasiti, da naše organizacije še niso zbrale in analizirale izkustev v delu za dvigovanje tehničnega znanja. To bo mogoče šele, če se bodo organizacije s to nalogo bolj resno bavile. Enostavno in za ljudsko tehniko najprimernejše pa se bogati tehnično znanje v zvezi s praktično delavnostjo v kroških, društvi in klubih.

Drugače je pri mladini, posebno v šolah, kjer morajo krožki prevzeti nalogo, da izpopolnijo teoretsko znanje s praktičnim delom. Prav tako je drugačno težišče dela v društvi in klubih odraslih tovarišev, ki dopolnjuje svoje znanje.

Mi moramo torej v našem delu povesiti več pozornosti razvoju našega gospodarstva, njegovim perspektivam in konkretnim nalogam. Brez upoštevanja tega bi se naše delo spremenilo.

### Avtomobilska cesta bo izročena prometu 21. julija

V sredo se začne na vseh delovnih mestih na avtomobilski cesti »Braitvo« enotnostno zadnje tekmovalne mladinskih brigad in strokovnih delavcev, tako da bo cesta izročena prometu dne 21. julija. Do tega dne — druge obletnice zgodovinskega V. kongresa KPJ, bodo po dani obljubi graditelji končali vsa dela.

### Maršal Tito si je ogledal nov tip letalskega motorja

Delovni kolektiv podjetja »21. maja« je izpolnil prevzeto obveznost, da bo do rojstnega dne maršala Tita izdelal nov tip letalskega motorja. Predstavni tip kolektiva so v petek popoldne pokazali tovarišu Titu svoj izdelan. Na čelu delegacije, ki jo je sprejel maršal Tito, je bil direktor podjetja podpolkovnik Slavko Petrekovič, med delegati pa sta bila tudi glavni inženir Radoslav Marković in sekretar rajonskega komiteja Partije v Rakovici tovariš Ilija Priča.

V imenu delegatov in vseh delavcev in uslužbencev podjetja »21. maja« je pozdravil tovariša Tita s krajšim nagovorom direktor Petrekovič. Naprosil ga je, naj bo navzoč ob preizkušnji novega letalskega motorja. Maršal Tito, ki ga je opravljena preizkušnja zadovoljila, je čestit delavcem in konstruktorjem podjetja »21. maja« k doseženemu uspehu in se jim zahvalil za njihov trud in za požrtvovalnost. Izrazil je prepričanje, da bo tudi v prihodnje uspešno opravljali naloge, ki jih čakajo, nato pa je ostal v razgovoru s člani delegacije približno eno uro.

### VREME

Vremenska napoved za turek: Sončno z delno oblačnostjo, v jutranjih urah go kotlinalna megla. Temperatura ponoči 14°C, čez dan se bo dvignila na 20°C.

nlo v prazno igračkano. Pred nami je torej naloga, da izpopolnimo tehnično kulturo naših delovnih ljudi. Čeprav smo dosegli lepe uspehe v množičnosti naših organizacij, moramo ugotoviti, da znatno zaostajamo za danimi možnostmi in za razpoložljivim množic, ki so pripravljene sodelovati v borbi za izvedbo ciljev, ki jih ima naša organizacija.

V našem dosedanjem delu smo z vzgojo pilotov, padalcev, šoferjev, fotografov itd. dali veliko pomoč naši armadi, lahko pa rečemo, da naša organizacija še ni dovolj pomagala predvojski vzgoji. Narod, ki ljubi svojo domovino, ki obvlada tehniko in je pripravljen boriti se za svojo svobodo, predstavlja silo in vsak se bo premislil, preden ga bo napadel. — Usmerjati moramo delo naše organizacije tako, da bomo čim več pripomočniki jahanju naše države in njene obrambne moči.

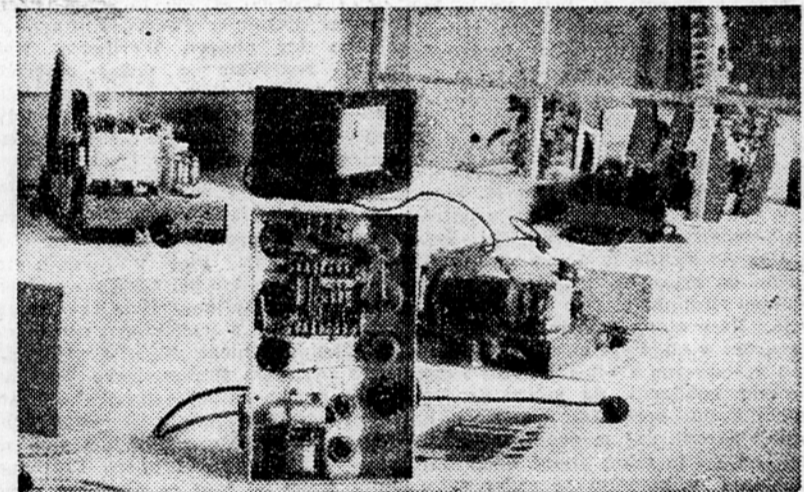
Posebno pozornost pa bo moral GO LTS posvetiti usposabljanju okrajnih odborov LT ter v zvezi s tem decentralizaciji vodstva organizacij.

Poročilo GO LTS je podal sekretar tov. Janez Nedog, ki je v začetku svojega govora opisal razvojni pot organizacije od prvotnih samostojnih društev do »Tehnike in šport«, ki se pa zaradi prelabotne organizacijske osnove ni mogla razviti. Tako je bila v začetku 1948. leta po sklepu CK KPJ organizirana Ljudska tehnika. S tem je bila na podlagi dveletnih izkušenj ustvarjena organizacija novega tipa, ki je do takrat ni bilo niti v Jugoslaviji, niti izven nje. Bila je plod borbe naše Partije za izgradnjo tehnike in ljudi, ki bodo to tehniko obvladali in jo izkoriščali.

Ljudska tehnika je dobila svojo osnovo v klubu tehnike, ki se ustanavlja v tovarnah, podjetjih, ustanovah, šolah, združenih in vaseh.

Na podlagi sklepov I. konference LTJ je bila v juniju 1948. leta ustanovljena skupščina Ljudske tehnike Slovenije, ki je obsodila negativne pojave in organizaciji in jasno postavila mesto LT v izgradnji socializma. Po tej konferenci so se začele naše organizacije širiti predvsem v industrijo. Ob začetnih uspehih pa je delo v organizacijah v tem letu pokazalo več slabosti, katere je obravnaval II. plenium GO LTS v začetku 1949. leta.

Po II. pleniumu GO LTS se je petim



V soboto je bila v prostorih III. državne gimnazije za Bežigrad odprta razstava Ljudske tehnike Slovenije, ki je dokaz marljivega dela organizacij v klubih, društvi in postajah mladih tehnikov. — Na sliki: izdelki radioamaterjev.

zvezam (letalska, pomorsko-brodarska, radioamaterska, foto-kinoamaterska, avtomobilsko-motociklistična) pridružila še elektrostrojna zveza, ki je imela že ob koncu preteklega leta v Sloveniji velik odziv v ustanovitvi številnih sekcij in klubov.

Ob koncu 1949. leta je imela organizacija LTS 30.845 članov, 229 klubov, 51 postaj in sekcij mladih tehnikov, ki so vključevali 5000 pionirjev. V tem letu je bilo izvršenih 157 raznih novatorstev, rekonstrukcij in konstrukcij v skupni vrednosti 10 milijonov din.

### Priznanje frontnim brigadam v gozdarstvu

Za delovne uspehe frontnih brigad v gozdarstvu v času od 12. do 18. junija, je Izvršni odbor OF Slovenije podelil prehodno zastavo V. novomeški brigadi, ki dela na področju gozdne manipulacije Poljane, Lesno-industrijsko podjetje Straža in izpolnjuje dnevno normo stoodstotno.

Za udarno je proglasil III. krško brigado, ki dela na področju Lesno-industrijskega podjetja Straža in je postavljeno na površini 6392 kub. metrov presegla za 263 kub. metrov. Ta brigada je tudi prejela prehodno zastavo Izvršnega odbora OSvobodilne fronte Slovenije. Za udarno je proglasil tudi brigado »Stefana Slejka« iz Postojnskega okruga, ki je delala v Golobčevem, Lesno-industrijsko podjetje Postojna, od 4. maja do 15. junija. Ta brigada je dosegla zelo lepe uspehe pri sečnji lesa in je v zadnjem času izpolnjevala dnevno normo s 110 do 120%. V brigadi, ki je štela samo 35 frontovcev, je bilo proglašanih 8 udarnikov.

### Okraj Idrija med najboljšimi v sečnji lesa

Frontne brigade v okraju Idrija so do 12. t. m. dosegle že 83%, postavljene plana sečnje lesa. Skupno je bilo do tega dne mobiliziranih 460 frontov-

Hitler razmah pa je nujno razširiti problematiko zlasti naših vodstev, ki pa temu razvoju niso bila kos. V vodstvu organizacije je bil močno zasidran centralizem, zato sta III. in IV. plenium GO LTS v januarju in aprilu letos odobrela glavna vsebinska in organizacijska vprašanja ter sprejela potrebne sklepe.

V dveh letih je naša organizacija dosegla lepe uspehe, ki se zrcalijo v hitrem dvigu članov (od 3698 ob koncu 1947 leta na 43.957 danes), v 10.750 izvežbanih kadrih, v 189 novatorstvih in racionalizatorstvih itd.

Delo organizacije LT se odraža v šestih zvezah: radioamaterska ima 3956 članov, Izolali so 1390 A, B in C radioamaterjev, ozvočili so 29 mest, zadržur in vasi.

Letalska zveza je najstarejša in ima 4559 članov. V dveh letih se je izsolalo 780 jadralcev, 1613 modelarjev, 600 padalcev in motornih pilotov. Konstruiranih je bilo 37 novih tipov modelov, visoko sposobnih jadralnih letal »Triglava« in »Udarnike« ter vodno letalo »Jadrana«.

Avto-moto zveza ima 15.574 članov in 87 dšpištev. V dveh letih se je izsolalo 4556 šoferjev.

Fotografska in kinoamaterska zveza ima 2878 članov. Dve republiški razstavi sta pokazali, da so fotoamaterji tudi v pogledu vsebine umetniške fotografije dosegli zadovoljiv napredek.

Pomorsko-brodarska zveza se je začela razvijati šele po I. kongresu LTJ. Sedaj ima 19 društev in skupin s 1497 člani.

Kljub mnogim slabostim, ki jih čutimo v delu vodstev naših osnovnih organizacij in še posebno okrajnih odborov, ker so še mladi, lahko rečemo, da je bil v preteklem letu napravljen korak naprej.

Kongres je nadaljeval delo v nedeljo dopoldne. Pred razpravo je pozdravil zbrane delegate zastopnik Ljudske tehnike jugoslovanske cone STO.

V razpravi je sodelovalo 21 delegatov, ki so poročali o uspehih in napakah v delu svojih organizacij. Tajnik Izvršnega odbora Ljudske prosvete

je

z vzkliki: »Tito — Partija!«, »Tovariši in tovarišice!«

Najprej vas pozdravljam in vam želim mnogo uspeha v delu. Iz razprave vidim, da ima kongres pravilno linijo in da je razumel sklepe II. plenuma CO LTJ. Pravilno ugotovljate, da moramo tehniko približati terenu, približati jo ljudstvu in mu dati pomoč pri vsakem delu. Ljudska tehnika se mora vključiti v naše gospodarstvo, kajti sicer bi ne imela nobene koristi.

Iz razprave sem spoznal, da je LT Slovenije na pravilni poti. Iz števila delegatov vidim, da je LT v Sloveniji zelo množična, mislim, najbolj množična organizacija LT v vsej državi. To je dokaz, da ste na pravilni poti in da pomagate našim gospodarskim organom pri izvrševanju njihovih nalog. Držite se smernic II. plenuma CO LTJ in želim vam še enkrat pri delu mnogo uspehov. (Ploskanje, vzkliki: »Tito — Partija!«).

Kongres sta med razpravo pozdravili delegacija pionirjev in skupina padalcev.

Po poročilu finančno-materialne kontrole, ki so ga delegati soglasno sprejeli, je prejel stari odbor razrešnico.

Za novega predsednika GO LTS je bil soglasno s 382 glasovi izvoljen sedanji predsednik minister tov. Milko Goršič. V plenium je bilo izvoljenih 77 članov.

Za uspešno delo je kongres nagradil 29 organizacij in 27 članov, pohvalil pa je 27 organizacij in 31 članov.

Ob zaključku je kongres sprejel resolucijo I. kongresa LTS o nalogah organizacije. Pozdravne resolucije so poslali maršalu Titu, CK KPJ in pred. sedniku vlade LRS tov. Mihli Marinku.

### Proslava 50 letnice ljubljanske gluhonemnice

Danes dopoldne se je začela v gluho-nemnici v Ljubljani na Zaloški cesti proslava pedesetletnice obstoja in dela tega važnega vzgojnega in socialnega zavoda. Ob 8.30 je imela slavnostni govor strokovna učiteljica Zora Pianecki, ki poučuje na zavodu že od leta 1926. Njen oče Ivan Pianecki je bil drugi ravnatelj ljubljanske gluho-nemnice. Slavnostnemu govoru je sledil pozdrav gostom, ki so prišli na proslavo tudi iz drugih ljudskih republik. Poleg predstavnikov resornih ministrstev in šolskih ustanov za defektno de-co so se zbrali tudi zastopniki pedagoških in socialnopolitičnih organizacij ter mnogi starši gluho-nemnih mladi- ne. Po slavnostnem delu so odprli za-nimivo razstavo izdelkov gluho-nemnih gojencev in odraslih gluho-nemnih. O važni prireditvi bomo še poročali.

### Razstava jugoslovanske grafike

Včeraj dopoldne je bila odprta v spodnjih prostorih Moderne galerije v Ljubljani prva skupna grafična razstava jugoslovanskih umetnikov. Zbrani gostje, med katerimi so bili podpredsednik vlade LR Slovenije minister tov. dr. Marijan Breclj, ministar za znanost in kulturo tov. dr. Jože Potrč, je pozdravil tov. Božidar Jakac in obenem poudaril pomen prve razstave jugoslovanske grafike. — Razstavo je odprl minister za znanost in kulturo tov. dr. Jože Potrč in poudaril njen pomen v našem boju za priznanje kulturne enakopravnosti v širokem svetu.

### Premogovnik Št. Janž je izpolnil polletni plan

Delovni kolektiv rudnika rjavoga premoga Št. Janž na Dolenskem je v petek 16. t. m. ob 6.30 izpolnil polletni plan 14 dni pred rokom in 4 dni pred sprejeto obveznostjo. Uspeh tega delovnega kolektiva je toliko večji, če pomislimo, da je bil plan premogovnika za prvo polovico leta 1950 za 80% večji od plana v preteklem letu in to pri istih jamskih poljih kakor prej. Rudarji obljublajo, da bodo tudi plan drugega polletja, ki je za 50% višji od plana prvega polletja, izpolnili pred rokom, čeprav se morajo boriti z različnimi težavami.

### V Sloveniji in Baranji se je začela žetev pšenice

V petek se je začela v Slavoniji in Baranji žetev pšenice. Prvi snopi so padli na republiškem kmetijskem posestvu Grabovo pri Vukovaru. Na tem posestvu je pridelek žita približno 1500 kg na oral, kar je za približno 500 kg več kot lani.

### Delavci Litostroja za vpis ljudskega posojila

Razpis delavci ljudskega posojila je med delavci Litostroja vzbudil veliko zanimanje. Kolektivni mnogih oddelkov se že pripravljajo v tem, kdo bo vpisal več posojila. Po mikrofonu je govorilo več znanih delavcev, ki so pozvali svoje tovariše, naj bodo pri vpisu posojila prvi, kakor so prvi tudi v borbi za izpolnitev petletke. Marko Vrhovec, ki v montažnem oddelku pripravlja nove turbine za hidrocentrale, je pozval po zvočniku svoje tovariše, naj vpišejo ljudsko posojilo. Z vpisom drugega ljudskega posojila, je rekel, slo-



Na Ravnan

### Trije dogodki v senovskem premogovniku

Senovo, 17. junija.

Pičla ura hoda od Rajhenburga in naprej po mični dolini do Senovega, kjer domujejo rudarji, ki so med najboljšimi v državi, nudi spomladni, poletni ter jeseni pravi užitek. Okoli rudnika rjavoga premoga na bregovih nad Senovim zelenijo vinogradi, v njih pa trte, ki jih ni oklestila nedavno v okolici razsajajoča toča.

Ta mesec se senovski rudarji na svo- moč trudijo, da bodo pred rokom izpolnili prvo polovico svojih letošnjih nalog — polletni proizvodni plan. Na Senovem so trdno prepričani, da bodo s to svojo veliko nalogo na čistem čez teden dni, če ne že prej. Devet najboljših brigad, ki tekmujejo od 5. junija po novem šahovskem načinu v treh izmenah na svojih delovnih in v Zakovu, Filipih, na Dolskem in v Reštanju, jamci, da bodo v rudniku ne- ugnani rudarji letos zares nakopali toliko premoga, kolikor ga na Seno- vem še niso doslej nobeno leto.

Na rudniški železniški postaji — na jamskem obratu v Ravnan, ni treba čakati posebno dolgo, ko iz premo- govniš jarn po okotirni jamski želez- nični spet prisopiba dolg vlak, naložen s premogom, ki je tako potreben naši industriji. Največ premoga nakoplje- ju na delovščici, kjer dela brigadir Franc Zakšek s svojo brigado 15 ru- darjev. Nesrečno številko 13 imajo, a kljub temu jim gre delo v vseh treh izmenah dobro in srečno izpod rok. Brigada št. 13 presega že od začetka junija normo sleherni dan povprečno za 50%. V prvem kolu šahovskega tekmovalstva si je ta brigada priborila 7 točk in s tem tudi prvo mesto. To- da ni še končano to tekmovalje, ki v resnici omogoča, da senovske brigade rudarjev zgrabijo vsak dan mnogo več, kakor samo dnevni proizvodni plan. Za zmagovito brigado št. 13 ne zaostaja gosti pet rudarjev iz brigade znanega rudarja-brigadirja Franca Kozinca. Njegova brigada št. 24 pre- sega dnevno normo za 45 do 50%, če- prav je v prvem kolu tekmovalja do- segla le 5 točk. Tema dvema najbolj- šima brigadama se zna v nadaljevan- ju tekmovalja približati ali ju celo prekositi še katera druga brigada. Tu- di vsaka izmed ostalih 7 brigad pre- sega v juniju normo za 20 do 30%.

Včeraj se je v rudniku začelo drugo kolo tekmovalja in po stari rudarski navadi. To pot gotovo nobena izmed brigad ne bo rada in zlepa dopustila, da bi jo premagala katera koli druga.

### Senovski »ponedeljkarji« so se premislili...

Ker večina rudarjev s takšno de- lovno normo tekmuje brez izostankov za čimprejšnjo izpolnitev polletnega plana, pa še zato, ker se dober del rudarjev ne strinja, da bi se dober rudar že za vsako prasko lizal doma v postelji, so tudi v senovskem ru- dniku napovedali odločen boj neupravi- čeni izostankirjem — »ponedeljarje- ma«.

Do sredine junija je bilo v rudniku 14% manj delovne sile zaradi letnih dopustov, upravičenih in neupraviče- nih izostankov. Dne 1. junija je od dela neupravičeno izostalo 2,3%. zad- nje tri dni pa 0,7, 0,4 in 0,3% delav- cev in rudarjev. Ti podatki o neupra- vičenih izostankih že kar zgornovo- pričajo, da se je v zadnjih dneh od- rekla svojim navadam vsa »garda« se- novskih »ponedeljarjev«. K temu sh pripomogli odločni ukrepi, ki jih je izdala rudniška uprava v sporazumu s sindikalno podružnico. Rudar ali de- lavec, ki ga en dan zaradi neupravič- ljih vzrokov ni na delo, izgubi prave- do do znatne doklade za neprekinje- no delo, do mesečnega deputata pre- moga in drugih ugodnosti. O vpraša- nju neupravičenih izostankov je na svojem zadnjem sestanku razpravjal tudi rudniški delavski svet. Člani sve- ta — rudarji iz brigade št. 13 — so sklenili in obljubili, da bodo v svoji

brigadi spreobrnil dva »plavaz«, če ne bosta več izostajala od dela in bosta vredna nositi ime junaških senov- skih rudarjev.

### Skupina vrtačev je še vedno najslabši delovni kolektiv v rudniškem revirju

Prav tako kakor »ponedeljarji«, če ne še bolj, zavirajo napredek rudni- ka malomarni vrtači Zavoda za geo- loška raziskovanja. Rudnik že od za- četka letošnjega leta presega mesečne proizvodne plane, in sicer januarja za 1,95%, februarja za 2,95%, marca za 5,94%, aprila za 12,1% ter maja za 4,67%, vrtači pa s svojim delom že dobro leto ne pridejo nikamor na- prej! Ena skupina vrtačev vrta v glav- nem izvoznom jasku Reštanju, druga pa v Sedmu. Vsa ta dela so za na- daljnjo razširitev rudnika velikega pomena. Rudarji imajo o teh vrtačih mnenje, da so v njihovi sredini tako radi le zaradi tega, ker vlečejo dobro plačo in imajo dobro, obilno hrano. Zato rudarji upravičeno želijo, naj pridejo na Senovo takšni vrtači, ki bodo omogočili, da bo rudnik tudi v naslednjih letih dajal čedalje več »huntova« premoga.

### Nova izzivalna albanska nota

Beograd, 18. junija (Tanjug). Al- banski odpravnik poslov v Beogradu je 17. t. m. izročil znanjemanu mi- nistrstvu FLRJ noto, v kateri je naved- nih več docela izmišljenih navedb o dozdveni kršitvi albanske meje po jugoslovanskih obmejnih oblasteh. V notih se n. pr. trdi, da je 31. maja pro- dirlo okrog 20 jugoslovanskih vojakov 600 m v notranost albanskega ozem- lja.

Skovane izmišljotnje, navedene v tej notji, imajo samo namen, nudi- ti hrano informbirojski kampanji prott Jugoslaviji, obtožujoč jo obmejnih iz- zivani, čeprav je zelo dobro znano, da povzročajo obsejne incidente le sosedne informbirojske države, med njimi tudi Albanija.

### Protestno zborovanje v Londonu proti zločinom nad našimi državljani v ČSR

London, 19. junija (Tanjug). Bri- tansko - jugoslovansko društvo je na zborovanju v Londonu obsodilo rav- nanje češkoslovanskih oblasti z ju- goslovanskimi državljani na Češkoslo- vskem. Pred nabito polno dvorano Kingsway Halla je napredni britanski javni delavec Koni Ziliacius podaril, da pomeni zločin nad jugoslovans- kimi državljani na Češkoslovskem novo fazo v odnosih med informbi- rojskim državljani in Jugoslavijo.

Na koncu zborovanja je članica dru- štva Violette Taylor predlagala, naj se resolucija o obsodbi nečloveškega ravnanja češkoslovanskih oblasti z ju- goslovanskimi državljani pošlje češko- slovanski veleposlanstvu v Londonu. Prav tako je predlagala, naj bri- tansko - jugoslovansko društvo pozove vse sindikalne organizacije v državi, da naj obsodijo početje češkoslovanske vlade in zaščitijo tiste jugoslovanske državljane, ki so še vedno v češko- slovanskih zaporih. Resolucija je bila sprejeta z veliko večino glasov.

### Nova nasilstva tržaskih informbirojev

Trst, 18. jun. (Tanjug). Ker število članov Vidalijevih sindikatov nepre- stano pada in delavci zmeraj bolj pr- stopajo k Enotnim razrednim sindika- tom STO, uprizarjajo tržaski inform- biroji vedno bolj pogosto teroristične akcije. Sinoči so organizirali napad na sedež razrednega sindikata in sindi- kalnega voditelja Bartola Petronija. Z zvijačo so ga izvalili informbirojski agenti iz stanovanja, nato pa ga fizi- čno napadli. Petronio je dobil huje poškodbe in pretres mozganov. Okrog polnoči je nato skupina informbirojev med hrupom, krikom in grožnjami ob- sula sedež razrednega sindikata s ka- menjem in poškodovala postopje.

### Dr. Jože Brilej odptoval v London

Beograd, 19. jun. Sinoči je odptoval v London na svoje novo mesto dr. Jo- že Brilej, izredni pooblaščen velepo- slanik FLRJ v Veliki Britaniji. — Od dr. Brileja so se na železniški postaji poslovili predstavniki znanjega mi- nistrstva in britanski veleposlanik v FLRJ sir Charles Peak.

### Slovenščina polovične velikosti

Skoraj pred letom je zaveznika vojaška uprava v Trstu izdala ukaz številka 183. Čim se je ta ukaz pojavil, so Slovenci v Trstu in okolici protestirali proti žaljivi vsebini tega dokumenta. Toda nešteti protesti so pri anglo-ameriških vojaških oblasteh našli na gluha ušesa. Ukaz št. 183 ni go ukinili, samo molčali so o njem in ga uradno niso izvajali. Toda, naniho pozabili, kajti predsednik cone prof. Gino Palutan je pred dnevi razposlal pismo županom v Devinu, Nabrezini, Dolini, Zgoniku in Repentaboru, v katerem se sklicuje na omenjeni ukaz in odreja italijansko kot edini uradni jezik ter kje se sme, oziroma ne sme rabiti slovenščina.

Ce bi ne videl črno na belem, bi človek ne verjel, da je v Trstu se danes mogoče izdajati za Slovence tako poniževalne in žaljive ukaze. Ne glede na določbe mirovne pogodbe, — da demokratični načeli niti ne omejujejo, ki določajo enakopravnost italijanske in slovenske in uradnega poslovanja na področju Svobodnega tržaškega ozemlja, je predsednik cone Palutan v sporazumu z zavezniki vojaško upravo razglasil, da je italijansko edini uradni jezik v anglo-ameriški coni STO. Slovenščina naj bi postala nekak spomnični jezik, ki bi ga po ukazu predsednika Palutana smeli uporabljati samo v treh izjemnih primerih: na razpravah občinskih svetov samo poleg italijanskih; zapisniki sej občinskih svetov bi bili lahko napisani v slovenščini samo v primeru, če so napisani tudi v italijanski, isto načelo naj bi veljalo tudi za vse listine in spise, ki jih izdajajo župani, toda se to samo v primeru, da nastopajo kot poglavarji občinske uprave. Če pa poslujejo kot državni uradniki, morajo pisati izključno samo v italijanski, slovenščine sploh ne bi smeli uporabljati za uradna potrdila, odredbe in podobno.

Vse kaže, da predsedniku Palutanu ti ponižujoči ukazi še niso zadostovali, kajti v svojem pismu zahteva od županov še druge stvari: »V primerih, kjer je slovenščina dovoljena in je njen značaj pomožnega (i) jezika razviden, ukazuje Palutan, vse morajo upoštevati glede tiskovin sledeči predpis: slovenski prevod bo moral biti takoj za uradnim besedilom in sicer v oklepaju; črke bodo morale biti za polovico manjše od onih, ki so bile rabljene v italijanskem besedilu.

Palutan torej zahteva, da naj se tu vidno poudari pomožnost ali manjvidnost slovenščine. Ko to bomo, se nam zdi res čudno, da ni Palutan av sporazumu z zavezniki vojaško upravo zahteval od slovenskih govornikov, ki nastopajo v občinskih svetih in odborih, še tega, da naj govorijo v slovenščini s polovično jasnostjo glasu.

Toda Palutan si je izmisli še druge smratilne odredbe: slovenske občine in slovenski župani naj bi si med seboj zaradi varčevanja dopisovali v italijanski. V znaku svačevanja naj bi župani in občinski uradi pisarili tudi pisma, ki jih pošiljajo n. pr. sedmim občinam v jugoslovanski coni STO — v italijanski. Ni dvoma, da bi rad Palutan s temi svojimi ukazi o edinem uradnem jeziku podprl nemiselnost trditve o italijanstvu cone A in morda celo vsega Svobodnega tržaškega ozemlja, trditve, katerih so zadnje čase v italijanskem tisku cele strani, trditve, ki jih vztrajno razglasja tudi vodilni italijanski državnik.

Slovenski župani iz cone A so takoj protestirali pri Palutanu proti njegovim žaljivim in ponižujočim ukazom. Predsednik cone se je na demokratični način po farizejsko izgovarjal, češ da Slovenci na Tržaškem ozemlju še veliko dosegi in kaj bi še prav za prav hoteli. Delegacija županov je Palutanu odločno povedala, da Slovenci vztrajajo pri zahtevah po enakopravnosti slovenske, Slovenci v coni A ne prosijo nobene milosti, temveč zahtevajo le to, kar so nekod imeli in kar je ukinil fašizem, ki je hotel Slovence na lastni grudi iztrebiti.

### Razstava Slovenskih tržaških umetnikov v Moderni galeriji

Tako okoli v zraven likovno problematiko italijansko-francoske moderne si prisvaja Spacal, ki je freskanti in dekorator, že od vsega početka, od najzgodnejše dobe, ki jo kaže je pastelno rahlja »Stara tovarna« (1937), vrsta ornamentalnih lesorezov, preko »magičnega realizma« z naraščajočo emajlo čisto barvitostjo (»Variété«, »Mater z vozičkom«, »Mesečnice«), pa do čudovito umirjenih in v sklenjenem ritmu raznih ploskev zajetih kompozicij zadnjih let (»Praznik predmetov« 1946, »Kmetička«, 1946, »Perica«, 1948, »Kraševca«, 1950, »Vas na Krasu«, 1948, »Pesem moraja«, 1947). Osamelost hiše in barčic, solih sten in skrilih ulic, v takem svetu vlada pogosto brezčasni okameneli red togo risanih (vodoravnih in navpičnih) predmetov, projiciranih v širokih ploskvah glede tonalnih barvnih vaujev pa v čudovito skladno se prelivajočih likih. Ali ni v takem ozračju svojstvenega slikarskega realizma zelo dobro pogođen tudi značaj sujeta, kakor ga kaže n. pr. »Baraka v taborišču« in cela vrsta odličnih barvnih monotipij, v katerih je Spacal pravi mojster?

Kakor je pogojeno Spacalovo pojmovanje v subjektivni sferi umetniških odnosov od primarnih oblik anorganske prirode, tako kaže tudi delo Rudolfa Sakside (roj. v Gorici 1913) podobno težnjo po oblikovanju abstraktno arhitektonsko poenostavljenih likov in po čim poslednejši harmonizaciji nelomljenih komplementarnih barvnih akordov. Sakside vsebuje deloma običajne futuristične vplive, vendar zrcali tudi njegova lastna osebna umetniška prizma sleherni formo —

### Vključitev LR Kitajske v Varnostni svet je najnujnejša naloga Združenih narodov

New York, 18. jun. Dopisnik Tanjug-Jozef Smole piše:

Odvzemanje zakonite pravice kitajskemu ljudstvu, da bi bilo zastopano v OZN in namerno sovjetsko bojkotiranje OZN sta spravila to organizacijo ne le v skrajno nenormalno, temveč tudi v zelo nevarno stanje. Na tiskovni konferenci v Lake Successu 28. maja je generalni sekretar OZN Trygve Lie izjavil: »Mislim, da je treba kitajsko vprašanje rešiti najkasneje v mesecu juliju. Na vprašanja novinarjev, ali ima na razpolago konkretna znamenja, da bo to vprašanje v resnici rešeno do avgusta, je Trygve Lie dejal: »Se vedno upam, da bo kaj storjeno v tej smeri junija ali julija.« Sklepi Varnostnega sveta o kitajskem predstavnstvu v OZN bodo v znatnem obsegu odločili, v kakšnem ozračju se bo razvijalo peto redno zasedanje Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 19. septembra. Od tega je prav tako odvisno, ali bo to zasedanje Generalne skupščine s svojimi sklepi okrepilo ugled OZN in napravilo korak naprej za zboljšanje mednarodnih odnosov.

Zakaj je prav julij skrajni rok? Je veliko razlogov, navedli bomo samo dva: Prvič Varnostni svet mora predložiti Generalni skupščini priporočila glede prošnji 14 držav za sprejem v članstvo OZN. Po določenih načelih Ustanovne listine OZN mora Varnostni svet najprej razpravljati o sprejemu novih članov. Za sprejem vsakega novega člana OZN je potrebna ne le

dv tretjinska večina, temveč tudi soglasnost petih stalnih članov Varnostnega sveta. Znano je, da so bila v Varnostnem svetu prav glede sprejema novih članov v OZN velika naspotstva, predvsem med obema stalnima članoma ZDA in ZSSR. ZDA so n. pr. glasovale proti sprejemu Bolgarije, Rumunije, Madžarske, Albanije in drugih držav, ZSSR pa je glasovala proti sprejemu Irske, Portugalske, Jordana, Finske, Avstrije, Italije in drugih, uporabljajoč pri tem svojo pravico do veta. V tem stanju je najvažnejše to, da o sprejemu novih članov ni mogoče razpravljati v odsotnosti dveh stalnih članov, konkretno Kitajske, ki je odsotna proti svoji volji. In ZSSR, ki namenoma bojkotira Varnostni svet. Vsako razpravljanje o sprejemu novih članov v OZN ob odsotnosti ZSSR in Kitajske bi bilo nadaljnje poslabšanje stanja in bi dovedlo do skrajno nevarnih posledic.

Da bi se ustvarili nujno potrebni pogoji za delo Generalne skupščine, mora Varnostni svet poprej imeti poseben sestanek, ki bi se ga udeležili zunanji ministri ustreznih sil. Na tem sestanku bi moral Varnostni svet obravnavati vsaj nekatera najbolj svetlobo določena vprašanja in sprejeti nekatere konkretne sklepe, s čimer bi izvedel nujne priprave pred sklicanjem Generalne skupščine. Posebnega sestanka Varnostnega sveta pa ni mogoče sklicati vse dotle, dokler ne bo kitajskim predstavnikom omogočeno

zasedati svoje mesto za mizo Varnostnega sveta.

Kakšne so danes stvarne možnosti za rešitev kitajskega predstavnstva v Varnostnem svetu do konca julija? Pet članov Varnostnega sveta je že priznalo vladu LR Kitajske (Jugoslavija, ZSSR, Indija, Norveška, Velika Britanija), pet drugih članov Varnostnega sveta še ni priznalo vladi LR Kitajske (ZDA, Kuba, Ekvador, Francija in Egipt). Da bi se dokončno rešilo vprašanje kitajskega predstavnstva, je potrebno, da dva od omenjenih 5 članov, ki še niso priznali LR Kitajske, spremenita svoje stališče. Predstavniki ZDA so že večkrat izjavili, da za sedaj še ne bodo priznali LR Kitajske in da v Varnostnem svetu ne bodo glasovali za vključitev predstavnika Nove Kitajske. Večkrat so ponovili, da imajo vprašanje kitajskega predstavnstva za vprašanje postopka. Negativno stališče ZDA do vprašanja kitajskega predstavnstva torej ne bi pomenilo veta.

Kuba je že od začetka obravnavanja tega vprašanja v Varnostnem svetu zavzemala odklonilno stališče. Ob tej priložnosti moramo upoštevati predvsem to, da je Kuba pod močnim vplivom Vatikana. Zdi se, da za sedaj ni vključitvi predstavnika LR Kitajske.

Ekvador je nekaj časa ne glasuje v organih OZN proti vključitvi predstavnika LR Kitajske, temveč se vzdržuje glasovanja. Zunanje ministristvo Ekvadorja je pred dvema mesecema sporočilo, da ekvadorska vlada meni, da mora vprašanje kitajškega predstavnstva rešiti Generalna skupščina in da je sprito tega dala svojevm predstavniku v Varnostnem svetu navodila, naj se vzdržuje glasovanja o tem vprašanju. Za sedaj ni znamenja, da bi Ekvador spremenil svoje stališče.

Francija je v organih OZN glasovala nekaj časa proti vključitvi kitajskih predstavnikov, sedaj pa se glasovanja vzdržuje. Francoski delegat v Varnostnem svetu Jean Chauvel je 10. junija izjavil v Parizu po razgovoru s člani francoske vlade: »Sklepi, ki ga bodo posamezne vlade sprejele v prihodnjih tednih, bo pomenil izbiro med nadaljevanjem aktivnega odpora proti sovjetskemu pritisku in vzdrževanjem OZN kot svetovne organizacije.« To izjavo francoskega delegata so sprejeli v Lake Successu kot znamenje, da bo Francija spremenila svoje stališče.

Splošno menijo, da francoska vlada za sedaj še ne bo priznala vladi LR Kitajske, toda mnogi menijo, da bo Francija kljub vsemu glasovala za vključitvi predstavnika LR Kitajske. Sprito tega opozarjajo, da je francoska delegacija že pred določenim časom dala razumeti, da se strinja z mnenjem generalnega tajnika OZN, da sta vprašanje diplomatskega priznanja in vprašanje predstavnstva OZN dve različni vprašanji. Sprememba stališča še enega člana Varnostnega sveta, n. pr. Egipta, bi dovedla do tega, da bi kitajski komunisti imeli sedem rednih glasov za izključitev Gangkajskovih predstavnikov iz Varnostnega sveta.

Mnogi menijo, da bo Egipt glasoval za vključitev predstavnika LR Kitajske. V tej zvezi opozarjajo na govornikovega predstavnika Mahmuda Fauzija v Varnostnem svetu 12. aprila, v katerem je poudaril, da je potreben poseben sestanek Varnostnega sveta. Delegat Egipta je dejal: »Poudariti hočem, da stvar miru in varnosti ni monopol stalnih članov Varnostnega sveta. Nasprotno, mir in varnost se tičeta na vseh, vseh narodov OZN in vseh narodov na svetu.« V zvezi s tem moramo poudariti, da zahtevajo vsi narodi sveta, predvsem pa mali in srednji narodi, naj se poveča ugled in prestiž OZN in takoj konca nenormalno stanje, v katerem je sedaj OZN. OZN je treba omogočiti normalno delo, kar bi prispevalo k razvoju mednarodnega sodelovanja na čim širšem področju in k zagotovitvi nedeljivega miru na svetu. V tej zvezi se pojavlja kot nujna naloga rešitev vprašanja zakonitih pravic kitajskega ljudstva in vključitev predstavnika LR Kitajske v Varnostni svet.

### Odgovor zahodnih veselil na sovjetsko noto

Zahodne veselile za sporazum med O Trstu neposredno prizadetimi strankami

Pariz, 18. junija (Tanjug). Vladi ZDA, Velike Britanije in Francije so poslale včeraj vladi Sovjetske zveze odgovor na sovjetsko noto z dne 20. aprila, v kateri je vlada ZSSR obdoličila tri zahodne veselile, da krsijo mirovno pogodbo z Italijo glede na STO, in zahtevala imenovanje guvernerja za STO.

Tri zahodne veselile zavračajo trditve sovjetske vlade, da so kršile določbe mirovne pogodbe, in izjavljajo, da je za neizpolnitev določb te pogodbe odgovorna samo vlada ZSSR, katere stališče je onemogočilo njihovo uresničitev.

Kot najboljši način za mitojubno ureditve tržaškega vprašanja predlagajo tri zahodne veselile sklenitev sporazuma med neposredno prizadetimi strankami. Nedavno posredovanje sovjetske vlade je očitno otelo onemogočilo sklenitev zadovoljivega sporazuma in s tem prizadejati škodo sviraji miru.

Kar zadeva deklaracijo treh zahodnih veselil od 20. marca 1948, trdi nota, da je bil njen smoter omogočiti uresničitev mirovne pogodbe.

### Nota naše vlade bolgarski vladi

Beograd, 18. junija (Tanjug). Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ je izročilo včeraj veleposlaniku Bolgarije v Beogradu noto, v kateri najodločneje protestira proti novi premišljeni in predrzni provokaciji na jugoslovansko-bolgarski meji in grobi kršitvi jugoslovanskega ozemlja po bolgarskih vojaških oblasteh.

V noči med 14. in 15. junijem je bolgarska vojaška enota — okrog 20 vojakov — izvedla organiziran napad na jugoslovansko graničarje na jugoslovansko - bolgarski meji v okolici vasi Mazgoš, 11 km severovzhodno od Dimitrograd in 1 km severovzhodno od kote 698. Okrog enih ponoči sta dva bolgarska vojaka, oborožena z avtomatskim orožjem in ročnimi bombami vdrla na navedenem kraju 110 m na jugoslovansko ozemlje in se postavila v zasedo, drugi bolgarski vojaki pa so za zavarovanje teh dveh napravili zasedo vzdolž meje.

Ko je prišla jugoslovanska obmejna patrulja pri opravljanju redne službe v bližino 20 m od zasede, so bolgarski vojaki začeli križno streljati in vrtili na jugoslovanske graničarje 5 ročnih bomb, od katerih so štiri eksplozirale. Pri tem je bil laže ranjen jugoslovanski graničar Džemo Ametovski. Jugoslovanska patrulja je zavzela obrambni položaj in izstrelila 6 strelcov. Bolgarske zasede so držale pod ognjem jugoslovanske graničarje celo uro in izstrelile nanje 400 strelcov. Sele ko so dale bližnje jugoslovanske patrulje s streljanjem znamenje, da so obveščene o napadu bolgarskih vojakov, sta se omenjena bolgarska vojaka umaknila iz zasede na bolgarsko ozemlje pod zaščitnim ognjem drugih bolgarskih zased in prešli na jugoslovansko ozemlje nad 400 metrov znanemu ter eno neeksplozirano napadalno ročno bombo bolgarske znamke.

Na koncu note je rečeno, da je bolgarska vlada odgovorna za ta napredni psemišljeni in predrzni napad na jugoslovansko graničarje, kakor tudi za vse obmejne provokacije in incidente, ki jih povzročajo bolgarski omejni organi nepranehoma na jugoslovansko - bolgarski meji. Ministrstvo za zunanje zadeve FLRJ zahteva, naj pokliče bolgarska vlada na odgovornost in kaznuje storilce tega napredni pripravljene in podlega napada na jugoslovanske graničarje ter nujno ukrene potrebne, da bi se preprečilo ponavljanje podobnih izjav in incidentov na jugoslovansko - bolgarski meji.

New York, 18. junija. Nad delom države Ohio (ZDA) so velikanski nativisti in plobe povzročili veliko škodo. Bilo je tudi mnogo človeških žrtev. Takih naličev tamkaj še ne pomnijo. Čeprav še ni ugotovljena miliona škoda, jo cenijo na več kot milijon dolarjev.

### S posebnimi simpatijami je sprejelo naše v krajinarstvo orientirano občinstvo tudi lepo obetajočega Avrelia Lukežiča (roj. v Trstu 1912), ki poleg slikarstva še ni zapustil svoje ni-marske obrti in ki ga je še kot pomočnika na Skednju usmerjal za nekaj let starejši Cesar, ki je pričel sam svojo pot kot slikarski samouk in pristanjski delavec. Ti podatki dovolj zgornjo izpričujejo izrazito socialno borbeno linijo, ki je značilna za slehernega člana naše prve vzajemno nastopajoče skupine tržaških umetnikov in ki je bila tako pomembna tudi za samega Cernigoja. Lukežič razstavlja skupno s Cesarjem v Ljubljani že leta 1946. Od tedaj naprej so bili doseženi za prav lepi uspehi in današnja razstava jih prikazuje v zelo otip-

prefinjenim občutjem za slikovitost. Sakside ni aza vsako cenovno originalno, marveč kvaliteten in vsega upoštevanja vreden slikar, ki je našel svoje veselje v grაციjnih igri svojih utkovnih figur in njihovih drobnihih rekvizitov, ki jih potaplja v mavrico magične barvitosti, v primeri s Spacalom pa v bolj sproščene in mehkeje linearne in ploskovne ritme (»Perice«, »Teresa nad morjem«, »Volio«). Sakside se razvija v času svojih prvih razstav (Gorica 1, 1936, Biennale 1942, Videm 1947) iz ilustracije in uporabne grafike, deloma pod vodstvom Crilija, deloma v Spacalovem krogu.



ljivih potezah. Pri Lukežičev najdemo kar celo vrsto izvrstnih del že iz najzgodnejše dobe (n. pr. »iz mojega okna«, »V lukie«, »Jadransko morje«, »Moj oče«, »Avtoportret«, »Ribe« — vse iz leta 1930). Koliko pristnega slikarskega navdih in sigurno obvladane znanja je pokazal že 18-letni mladenič Lukežič, ki je moral tedaj pomeniti pravo odkritje vsakomur, kdor ga je s te plasti sploh poznal. Pravilno ugotavljajo prav te vrline naši tržaški kulturni recenzenti in kronisti, ki jim pa dolguje tudi v Ljubljani v širšem slovenskem merilu še posebno strokovno oceno tržaških umetniških prizadevanj, priznanje vztrajnih in plodovitih podvigor našega umetniškega življa v Trstu, ki je postal prav v zadnjih letih tako čvrst in razgiban kakor nikoli prej. Lukežičev in Spacalov primer potrjuje, da njuna umetnost ni potrebvala obzirne ali iskavne besede naše kritike, da je sicer prodrl njun talent mnogo prej brez naše pomoči, da bo pa prav zato ni manj potrebno, da seznanjamo našo javnost še vse boljše s težnjami in snovanji naših tržaških rojakov. Danes zamoremo le bežno orisati vsaj vidnejše lastnosti in značilnosti, ki jih vsebujejo, žal le na splošno ugotavljati, da so Lukežičeve istrske krajinske slike in vrsta drugih del iz poslednjih let (1948—50) nenavadno očarljive in zanimive, bodisi po svojem koloritu, bodisi po svoji spretni kompoziciji in razpoloženi vsebini. Svinčena svirna oblačnega neba in značilni svetli rumeni toni taine površine, črne lise čez polje leteljih vran, vangoghovski sončni kolobar, impresija osvetlitve, posebnost modrikastih toplih tonov v portretu, o vsem tem bi načel vprašanja, ki neposredno zadevajo umetniško podobo slikarja Lukežiča.

### Razgovor z Oskarjem Danonom

Oskar Danon, doma iz Sarajeva, kjer je tudi opravil gimnazijo, glasbo pa študiral v Pragi, se je vključil v narodnosvobodilno borbo takoj spočetka, se boril od 1941—1943 v Vzhodni Bosni, nato prevzel organizacijo večjega partizanskega glasbenega korpusa, takoj po osvoboditvi Beograda v oktobru 1944 pa je bil postavljen za direktorja beogradske Opere. Izvedel je njeno obnovo in jo dvignil na isto stopnjo, na kateri smo jo spoznali ob gostovanju v Ljubljani. Tisto jutro po baletni predstavi »Romeo in Julija«, ki jo je Danon dirigiral, sva se sešla k razgovoru o sedanjem stanju in delu beogradske Opere, o njenih nadaljnjih načrtih, o gostovanju, vtihih in bodočih stikih. V Ljubljani je Danon dober znanec: predlaskim je dirigiral na Simfonični orkester, lant kot gost pa opero »Carmen«.

Na vprašanje, kaj je bilo odločilno pri izbiri sporeda za turnejo, je odgovoril direktor Danon:

— Podati smo hoteli presek našega opernega ustvarjanja z deli, na katere smo navezani zaradi tehle značilnosti: Knez Igor je bila prva predstava, ki smo jo uprizorili po osvoboditvi v beogradski Operi, Ohridska legenda je doživela krstno predstavo v beogradski Operi in ji zaradi tega gre v repertoarju posebno mesto. Aida in Faust sta med najbolj uspešni predstavami minule sezone; priletejno lahko še Carmen. Na Reki bomo v času festivala, kjer ostanemo devet dni, uprizorili še Gotovčevega Era in Puccinijevo Tosco. Peta jo bo Zinka Kunčeva, ki se je povrnila po velikih uspehih iz Amerike in Italije. Nato bomo še v Pulju priredili tri predstave v areni. Potem nas čaka zaslužni odhod do 15. avgusta. Ze z 20. avgustom se prične naše predstave v beogradskelem letnem gledališču v Topčideru, ki ga iz leta v leto razširjemo. Gradimo nove galerije, saj je dana možnost za stalno širjenje. Naš namen pa je, da postane letno gledališče pravo ljudsko gledališče za najširše plasti ljudstva. V gledališčnem poslopiju pri spomeniku smo nameravali na tesnem. Tu je prostora komaj za 900 gledalcev, pod skupno streho pa smo drama in Opera. Tu se leto in dan takorekoč borimo na nož.

— Pa gradnje novega gledališča?

— Je v načrtu. Toda regulacijski načrt Beograda je odločen in bo doživel še marsikatero korekturo. Izprva je bilo v načrtu, da bo stalova velika beogradska Opera na prostoru sedanega glavnega kolodvora. Zdjaj pa kraj še ni določen. Opera se pač ne zgradi v dveh ali treh letih, velik načrt ne more biti sad improvizacije. Treba je potrpeti v sedanjih prostorih in zmagoviti velikanski naval občinstva.

— Kako ste zadovoljni z minulo sezono?

— V minuli sezoni smo praznovali 80-letnico gledališča in je bilo težiče proslave na Drami. Kljub temu ima Opera uspešno sezono za seboj. Imeli smo tri premiere: Fausta, Koštano in Fidela ter obnovo Wertherja. Naš stalni repertoar je dokaj obsezen, razpolagamo z okrog dvajsetimi deli. Zato smo lahko precej gibki, tembolj, ker v Beogradu nimamo sistema abonmajev kakor pri vas v Ljubljani.

— In priprave za novo sezono?

— Za petdesetletnico Verdijeve smrti bomo predvsem pripravili dve njegovi operi: Ples v maskah in Othella, ki ga bo pel Laza Janović. Nadalje pripravljamo Hrističev Suton (Mrak) hkrati s Puccinijevo enodejanko Gianni Schichi. Nadalje pride na vrsto premiera Baranovičeve komične opere, ki ima za podlago novelo hrvatskega pisatelja Avgust Senoe »Turki gredo«. Izmed Mozartovih del smo za novo sezono izbrali opero Così fan tutte. Balet bo imel za premiero novo delo skladatelja Frana Lhotke, ki ima začasni naslov »Srednjeveška ljubezen«. To bo celovečerna predstava, ki jo pripravljata Pio in Pina Mlakar, namreč koreografsko, ne da bi sama nastopila. Nadalje izberemo en klasičen balet Čajkovskega. Načrt je torej, kakor vidite, že v teh obrihih precej obsežen; nu, če ne bi bilo

stiske v gledališču, bi ga brez nadaljnjega in zlahka ustvarili.

— Kako je z ansambli beogradske Opere?

— Poleg mene je stalni dirigent Zupanec, ostali pa so honorarni dirigenti: Baranović, Milanović in Hristić, ter dva mlada: Babić in Mladenović, ki se kot korepetitorja uvajata v odgovorno dirigentsko delo. Naglasim naj, da čvrsto in dosledno skrbimo za novi kader, da naraščajo nenehno vzgajamo in dvigamo in se pri tem ne bojimo eksperimentov. S kadrom smo najmočnejši v baletu, primanjkuje pa nam tenorjev. Ko sem 1944. leta prevzel Opero, je bilo treba marsikaj izpopolniti, ker so se pad nekatero prejšnje moči, zlasti v baletu, med okupacijo kompromitirale in zapustile državo. Potem smo balet popolnoma obnovili in osvežili z mladimi močmi. Značilno je pri tem, da smo zlasti moški naraščaj pridobili iz amaterskih skupin posameznih sindikatov. Mlade, zdrave moči iz ljudstva krepko pozivljajo naš kolektiv. Nekateri so bili v partizanih, kjer smo izgubili Slobodana Malbaškega, tenorista izredno velikega glasovnega formata, dramatski tenor z možnostmi širokega razvoja.

— Vaši vtisji iz gostovanja?

— Sistem gostovanja bo postal stalen, da se ansambl med seboj spoznajo in ga se omogoči vsakemu kolektivu nastopati pred novim občinstvom. To niso več navadni manifestativni obiski, marveč imajo globoko delovno vsebino. Ob medsebojnih gostovanjih je mogoče in je treba oceniti prizadevanje in zmogljivost, umetniško raven vsakega posameznega ansambla. Gostovanja naj pripomorejo, da bo operna in scenska kultura stalno in harmonično napredovala. Naj vam za primer navedem gostovanje ljubljanske Drame v Beogradu. Kako močan vtis je zapustilo to gostovanje, kakšen odnos nam je odkrilo do odra in igre! Gostovanja dajo pobude tistim, ki delajo, da bodo bolj napredovali, drugim pa k temu, da prevzemajo dosežene izkušnje in uspehe. Samo to je prava manifestacija bratstva in enotnosti v doela pozitivnem smislu. Osebnosti stiki vodilnih članov in posameznikov lahko marsikaj razčiščijo. Ko so Zagrebčani gostovali v Beogradu, smo se po gostovanju sešli k temeljitim diskusijam in preretavali vse pozitivne strani kakor tudi pomanjkljivosti. Takšna delovna metoda bo tudi pri vseh bodočih gostovanjih podala edino pravo bilanco. V Zagrebu se je ves personal Narodnega kazališča pridružil našim ljudem in tak tesni tovariški stik pad najbolj zblizba kolektive naših vodilnih gledališč. V Ljubljani je bilo takšnega osebnega stika malo manj, ker je naš ljubljanski kolektiv močno zaposlen s pripravami za novo premiero. Odnosamo pa seveda mnogo lepih vtisov in želimo le to, da bi bilo ljubljansko občinstvo z nami tako zadovoljno kakor smo mi zadovoljni s njim. V četrtek smo bili sprejeti pri ministru za znanost in kulturo tov. dr. Jožetu Potrču. Sprejema se je udeležilo dvanajst vodilnih funkcionarjev našega ansambla s posameznimi delegati iz vsake naše skupine. Prisotni so bili tudi predstavniki kulturnega življenja Slovenije. Gostoljubni sprejem nam je še prav posebno pokazal, kako pravilno vrednoti ljubljana naš obisk. Jaz pa tu vnovič porabljam priložnost, da se v imenu beogradske Opere zahvalim predstavnikom ljudske oblasti, ljubljanskim tovarišem in občinstvu za prisrčno gostoljubje.

— Kako ste zadovoljni z minulo sezono?

— V minuli sezoni smo praznovali 80-letnico gledališča in je bilo težiče proslave na Drami. Kljub temu ima Opera uspešno sezono za seboj. Imeli smo tri premiere: Fausta, Koštano in Fidela ter obnovo Wertherja. Naš stalni repertoar je dokaj obsezen, razpolagamo z okrog dvajsetimi deli. Zato smo lahko precej gibki, tembolj, ker v Beogradu nimamo sistema abonmajev kakor pri vas v Ljubljani.

— In priprave za novo sezono?

— Za petdesetletnico Verdijeve smrti bomo predvsem pripravili dve njegovi operi: Ples v maskah in Othella, ki ga bo pel Laza Janović. Nadalje pripravljamo Hrističev Suton (Mrak) hkrati s Puccinijevo enodejanko Gianni Schichi. Nadalje pride na vrsto premiera Baranovičeve komične opere, ki ima za podlago novelo hrvatskega pisatelja Avgust Senoe »Turki gredo«. Izmed Mozartovih del smo za novo sezono izbrali opero Così fan tutte. Balet bo imel za premiero novo delo skladatelja Frana Lhotke, ki ima začasni naslov »Srednjeveška ljubezen«. To bo celovečerna predstava, ki jo pripravljata Pio in Pina Mlakar, namreč koreografsko, ne da bi sama nastopila. Nadalje izberemo en klasičen balet Čajkovskega. Načrt je torej, kakor vidite, že v teh obrihih precej obsežen; nu, če ne bi bilo

### Dve novi fakulteti sarajevske univerze

Mlada sarajevska univerza bo letos v jeseni dobila še dve novi fakulteti, in sicer veterinarsko in filozofsko. Skupaj z obstoječimi fakultetami — medicinsko, kmetijsko, gozdarsko, pravno in tehnično — bo imela univerza potem šest fakultet. Proforski kader za novi dve fakulteti je deloma zagotovljen, prostore za novi fakulteti pa že pripravljajo.

snovni raznovrstnosti, kjer ga zanima pejsaz, žanr in figuralni interieur, vendar so sprito tega enako raznovrstno tudi likovne rešitve, kar samo po sebi v prvih pričetkih ne more presenetiti in morda celo ne bi bilo zadržati, če bi bilo drugače. Grom se razvija v subtilnejšem koloristu kakor kažejo nekatero dovolj značilne in dobro izvedene rešitve (»Dekleta se odpravljajo«, »Ulrica Giulina«, »Ograda«, »Tržaški zaliva, vse 1949«). Posebej pa je treba omeniti Groma kot ilustratorja in dobrega risarja (Mark Twain, »Tom Sawyer«, »Kucklerry Finna, Steinbeck, Tortilla Flat). V Trstu sodeluje kot scenograf ter se bavi s študijem naše folklorne (B. Grom, »Slovenski ornament«, Trst, 1949).

Kot akvarelist se je pridružil tudi tej razstavi Tržačanov Ljubljančanom že prej znani zdravnik-slikar Robert Hlavaty (roj. v Trstu 1897). Njegovi akvareli postajajo bolj in bolj razredčeni, skicni, in se zato v prvih »praznih« planih (voda ali kopno obalnih pejzažev) kaj radi razblinjava v premeško obdelavo. Na drugi strani pa vidno pridobiva svetlobna intenzivnost določene impresije, čeprav za ceno manj uravnotežene kompozicije. Najbolj ugaajo listi z motivi slikovitejših kontrastov med morjem in nebom ali pa motivi meglenih in zadimljenih prehodov. Snovno: Trst, Koper, Piran, Letnica; 1949/50.

Ob zaključku smerno reči, da je celotni vtis razstave naših tržaških slikarjev izredno ugoden in zlasti po letošnjem šibki razstavi Društva slovenskih likovnih umetnikov prijetno osvežujoč. Ob razstavi je izšel tudi katalog, toda s precejšnjo zakasnitvijo. Razstavo pripravocamo vse naše javnosti za ogled, ki pomeni obogatitev poznavanja našega zamejnega kulturnega življenja.

Dr. Fran Sijanec,



# Nemi se uče glasovnega govora

(Ob zlatem jubileju ljubljanske gluhomemnice)

Mnogo je ljudi, pa celo ljubljancov, ki ne vedo, da stoji v Ljubljani na Zaloški cesti nasproti splošni bolnišnici gluhomemnica, ustanovni zavod, ki leči strašno človeško gorje — nemost in ki nudi pouk ter vzgojo gluhomim mladim in vseh delov Slovenije. Vendar pa stoji ta zavod že od leta 1900 in bo praznoval v ponedeljek 19. t. m. 50-letnico svojega obstanka. Mnogo je tudi tistih ljudi, ki ne vedo, da se pričue otroci v gluhomemnici živega besednega govora ter z njim vsega potrebnega in koristnega znanja, kakršno podaja javna šola normalno razvitemu, počinočnemu otroku. Ali je to zares mogoče?

Za naš govor so potrebna pljuča, sapnik, jabolko, ustna in nosna duplita ter jezik. Napačno je mišljenje, da se človek nauči govora zato, ker sliši. Nikakor ne zato, temveč zato, ker ima vse poprej navedene govorne organe. Gluhomim otrok, ki je telesno normalno razvit, ima popolnoma normalne govorne organe, zato pa tudi vse pogoje za govor. Znanosti je uspelo, da je naša možnost za tvornost in pogon govornih organov z vidom in tipom. Za to je potreben strokovni pouk, sicer ne more tudi duševno zdrav gluhomim otrok govoriti in bo ostal vedno nem. Tak poseben pouk lahko nudi le za to usposobljena in strokovna izobražena učna osea, ki natančno pozna anatomijo govornih organov; poleg tega pa mora poznati tudi način, kako glasniki nastajajo, in zakone, kako se v govoru izpreminjajo. Ta veda je glasoslovje ali fonetika.

Individualne razlike, ki naj jih gluhomim zaznava. Pri izvajanju glasničnih in govora je treba paziti, da so usta osvetljena. Zato je spoznavanje z gluhomim v temi in za hrbtno nemogoče. Vsak nov pojem učitelja ponazarjuje, to je, imenuje ga po naravnem predmetu, ki ga gluhomemu gojencem lahko vidi, otipa, skuša in vonja. Če pa to nikakor ni mogoče, namočeča slika naravnih predmetov. Velike težave so pri razvijanju abstraktnih pojmov, n. pr. dolžnost, pravica, krivica, vest itd. Tu je potrebno izvajanje od konkretnega, primerjanje, navajanje zlogodov, podobno, pa še to pogosto brez govornega uspeha. Tako vzgojen in šolan gluhi gojenec se nauči jezika v govoru in pisavi ter si pridobi znanja v vseh šolskih predmetih, kakor v računstvu, prirodopisu, zemljepisju, zgodovini, risanju, ročnih delih itd. Napredovanje je pa prav tako odvisno od naravne inteligence, kakor pri polnočutnih. S šolskimi gluhomim naj ljudje vedno in povsod obuejujejo v glasovnem govoru in se dosledno izogibajo kretanju.

Po opisanim načinu, glasovni ali vokalni metodi, se poučuje dandanes v vseh gluhomemnicah na svetu in tako tudi v Ljubljani.

Ljubljanski zavod za gluho mladino je ob svoji ustanovitvi sprejel samo gojence iz bivše Kranjske, in to največ do 60 gluhih otrok. Danes pa se stiska v istih prostorih do 150 gojencev, kar gre očividno na škodo pouka in vzgoje. Pa niti s tem številom še ni izrpana dejanska potreba. Saj kaže statistika, da je vseh gluhomimih v Sloveniji 2600 do 3000, od teh pa šolskoobveznih do 500, kar očitno dokazuje, da se ne morejo izobraževati vsi gluhomim in je premnogo teh prepuščeno svoji žalostni usodi. Stara Jugoslavija tudi za to pereče vprašanje, kakor za mnogo drugih, ni imela nobenega smisla. Današnja ljudska oblast pa se je začela resno brigati tudi za te, od narave in usode tako hudo prizadete reveže, in ima v načrtu zgradbo novega modernega zavoda za gluho mladino v severnem delu mesta, ki bo lahko sprejel vse za pouk sposobne gluhomim otroke.

Ljubljanski zavod za gluho mladino ima danes 8 razredno šolo s pripravljanim razredom, vseh oddelkov je 12. Poleg tega ima še logopedični oddelak, to je, oddelak za odpravo govornih motenj, in prvi vrsti za šolsko obvezne polnočutne zunanje otroke (ječljavce, balbotiče itd.). V zavodu je tudi šola za gluhe učence v gospodarstvu, ki se udeležujejo v različnih obratih: čevljarstvu, krojaštvu, keramiki, grafiki, litografiji, knjigoještvo, galanteriji itd.

Ali so sposobni in uporabni gluhi za produkcijo? Petdesetletno delo na zavodu je izobrazilo veliko število gluhih, ki so se po končani šolski dobi razšli na razne kraje in v razne poklicne stroke. Z delom in uspehom so gluhi pobili predsedke in pomisleke, da bi bili manj sposobni in za skupno produkcijo nezmogli. Izjave raznih tovarn in podjetij pričajo, da se gluhi 90 do 100 odstotno udeležujejo v svojem poklicnem delu in nikakor ne zostajajo za svojimi polnočutnimi vrstniki.

Združenje oglušitih, ki ima svoj dom na Vidovdanski cesti, skrbi za gluhe v pošolski dobi, v glavnem za gluhe učence v gospodarstvu. To združenje skrbi za predavanja za splošno izobraževalno in politično vzgojo in fizikulturo. Lansko leto so gluhi teknovali v Zagrebu v vseh disciplinah, v Kopenhagenu pa s tekači. Predanško leto je bila velika fizikulturna prireditve gluhih v naši državi v Subotici, enaka prireditve pa se pripravila za leto 1951 v Ljubljani.

Ob zlatem jubileju ljubljanske gluhomemnice bo odprta razstava učil in izdelkov gojencev in odraslih gluhih. Ti izdelki bodo dokaz in pričja njihove zmoglosti in sposobnosti za vključitev v socialno skupnost in povezanost ter za napredek in boljšo bodočnost naše države. Razstava bo odprta od 19. do 25. t. m. in bo vsakomur dostopna.

K zlatemu jubileju ljubljanske gluhomemnice čestita tudi naša široka javnost z iskrenimi željami, da ta človekoljubni zavod uspeva s svojim temeljitim delom še nadalje v blagor in prid gluhe mladine.

Rudolf Dostl.

## NOVICE in zanimivosti

### »Presenečenec v italijanskih srednjih solah. Italijanska državna založba je te dni razpisala vsem knjigarjem v Italiji poziv, s katerim zahteva takojšnje zaplenbo nedavnih izšlih programov za izpite na srednjih solah v Italiji. Profesorji in dijaki so bili zelo presenečeni, ko so na izpitnih programih za 1. 1950, brali, da morajo delati izpite iz Mussolinijeve »Doktrine fašizma«, iz neke antologije Itala Balba, da morajo nadalje poznati tudi fašistično »Listino delac in še druge predmete, o katerih so bili vsi prepričani, da so že zdavnaj izpadli kot učni in izpitni predmet. Da ni šlo za neke stare izpitne programe, je bilo razvidno iz letnice izdajke, ki je govorila o tem, da omenjeni programi niso izšli morda pred desetimi leti, temveč prav letos. V pojasmilu, ki ga je dala italijanska državna založba glede te publikacije, je povedano, da je tiskarna »po pomoti ponatisnila izvod iz 1. 1937.«

V Italiji je dovoljeno prepevati fašistično himno. Sodišče v Grossetu je obravnavalo priziv, ki so ga vložili štirje mladeniči, katere je prej okrajno sodišče obsodilo na več mesecev zapora, ker so lani septembra na javnem kraju peli fašistično himno »Glovincezo«. Sodišče je ugodilo prizivu, češ da petje »glovincezo« ni kaznivno dejanje.

Ponarjanje denarja v ZDA. Predstavnik zveznih preiskovalnih oblasti Bauchman je izjavil pred kreditno komisijo ameriškega senata, da so organi tajne službe odkrili lani za nad milijon, v prvih petih mesecih leta pa za okrog 560.000 dolarjev ponarejenih bankovcev. Delavnost ponarejalcev je bila zlasti velika v New Yorku in Chicagu, kjer so ponaredili več kot sto tisoč dolarjev mesečno.

Ameriške diplomatske misije ne bodo več zaposlovalе tujcev. Senatni podbor za zunanje zadeve je predložil senatu poročilo, v katerem zahteva, da je treba vse tujce, ki so sedaj zaposleni v ameriških veleposlaništvih, po-

slanitištvih in konzulatih, čimprej zamenjati z ameriški državljani, kajti s tujci najže prodirajo tudi vpilvi v ameriške diplomatske misije. Po tem poročilu je v ameriških diplomatskih misijah okrog 3000 tujcev.

Nazadovanje proizvoznice rokavic v ZDA. Predsednik ameriške družbe izdelovalcev rokavic je izjavil, da v ZDA hitro pada proizvodnja rokavic zaradi velikega uvoza cenenejšega blaga iz Japonske. Od 9 tovarn za izdelavo rokavic v Yunkersu v državi New York obratuje sedaj samo 5. Od 4 tovarn, ki so ustavile proizvodnjo, sta bili dve ustanovljeni že pred 50 leti. Letos bo poslala Japonska na ameriški trg okrog 600.000 tucatov rokavic. Ameriška poraba je znašala lani 300 tisoč tucatov japonskih in 1.200.000 domačih rokavic.

Papež imenovan za častnega člana čikaške policije. Papež Pij XII. je bil dne 11. maja imenovan za častnega člana treh čikaških policijskih organizacij, kar potrjujejo tudi s prijema, ki jih je prejel od policijskih društev iz Chicaga. Tako je rimski papež sedaj častni član policijskih patrolj, policijskih narednikov in policijskih poročnikov.

Rojstvo otroka po presaditvi sluznice maternice. V bolnišnici v Göteborgu na Švedskem je bila izvršena za. nimiva operacija. Neke Švedinja je povila zdravo deklico, potem ko so pred dvema letoma usposobili njeno maternico s presaditvijo sluznice maternice neke druge ženske. Presaditev sta izvedla profesor Axel Westman in doktor Kessler. — Pacientinja je zaradi zastrupljenja krvi izgubila menstruacijo. Ko je bila izvedena presaditev sluznice maternice, so nastale zopet krvavitve in se je že čez štiri mesece čutila mater. Po prof. Westmanu so v Združenih državah Amerike izvedli že na stotine takih operacij, vendar ni v nobenem primeru nastopila kasnejše nosečnosti.

## DRŽAVNO PRVENSTVO V VAJAH NA ORODJU

# Vida Gerbčeva nova državna prvakinja

V Beogradu je bilo v soboto in nedeljo tekmovanje za državno prvenstvo v vajah na orodju. Tekmovali so mladinski in članski oddelki I. II. in III. razreda, poleg njih pa tudi člani in članice zveznega razreda in poljubnih vajah in obveznih sestavah. Razen Crne gore so bile zastopane vse republike, tako da je bila konkurenca zelo ostra. Sodelovali so tudi telovadci Jugoslovanske armade, ki so zmagali v vseh članskih razredih.

Prav lepe uspehe so dosegli tekmovalci in tekmovalke iz Slovenije. Posebej je treba omeniti vrsti mladink z Jesenic in Ljubljane, ki sta zasedli prvo in drugo mesto. Med člani so se prav dobro uveljavili tekmovalci prvega razreda. Razveseljivo je tudi dejstvo, da se je v tekmovanju žensk za zvezni razred, ki je bilo obnem izborno tekmovanje za sestavo državne reprezentance na svetovnem prvenstvu v Baslu, plasiralo med najboljšo osmorico pet tekmovalk iz Slovenije, med katerimi je Vida Gerbčeva osvobodila naslednje državne prvakinje. Nepravilno dobro se je med člani plasiral Mirolongyka, ki je v poljubnih sestavah zbral največ točk. Kljub temu, da je bil tekmovalni spored težji kakor prejšnja leta, je večina nastopajočih pokazala napredek, tako da lahko rečemo, da je svojega koraka vedba z novimi mladimi opozna dobila spet sposoben in mnogo obetajoč kader tekmovalcev.

Priridevite je bila dobro pripravljena in je tekmovanje klub obsežnemu programu hitro potekalo. Sodiški zbor in komisije so bili kos svoji nalogi.

Priridevite je bila dobro pripravljena in je tekmovanje klub obsežnemu programu hitro potekalo. Sodiški zbor in komisije so bili kos svoji nalogi.

Priridevite je bila dobro pripravljena in je tekmovanje klub obsežnemu programu hitro potekalo. Sodiški zbor in komisije so bili kos svoji nalogi.

## Uspehi naših nogometašev v tujini

Stiri nogometna moštva iz Jugoslavije so na gostovanju v tujini. Hajduki in Dinamo gostujeta v zahodni Nemčiji, Metalac in Sloja pa na Švedskem.

HAJDUK : GLADBACH 1 : 0 (0:0)  
V Gladbachu je proti istoimenski moštvi igrala enajstorka Hajduka, ki je tekmo odločila v svojo korist z rezultatom 1:0 (0:0). Gol je dal Jurčič.

SLOJA : UMAO 12:3 (4:2)  
Se lepšo zmago je beležila Sloja iz Norvega Sača, ki je premagala reprezentanco mesta Umaso 12:3 (4:2).

Naslednjo tekmo je novosadsko Sloja igrala z moštvom Erneswicke. Tudi to srečanje je odločila v svojo korist z rezultatom 5:2 (2:2).

NACIONALNA LIGA V NOGOMETU

### Radnički je prevzel vodstvo

V VII. kolu nacionalne lige v nogometu je bila najpomembnejša tekma med Borcem in vodečim Veležem iz Mostarja, v kateri je Borac premagal svojega nasprotnika, ki je zornik na 3. mesto v lestvici. Po učinkoviti zmagi nad Sutjesko je vodstvo iz Radnički prevzel vodstvo v lestvici, ki ima enako število točk kakor Velež in Borac, vendar najboljšo razliko v golih. Nepriznani zmago je dosegel Milicioner proti Sibeniku. Slovenska predstavnik Zeleničar in Rudar sta doživela tudi točrat huda poraza. Zeleničarja je premagal Dinamo, Rudarja pa Rabotnički, ki se je pomaknil s predzadnjega na sedmo mesto v lestvici. Edina tekma, ki se je končala z neodločenim izidom, je bila med Proleterjem in Zagrebom. Rezultati so tiler:

Dinamo : Zeleničar 4:0 (2:0)  
Borac : Velež 2:0 (1:0)  
Proleter : Zagreb 1:1 (1:1)  
Rabotnički : Rudar 5:0 (1:0)  
Sutjeska : Rudar 4:0 (1:0)  
Sibenik : Milicioner 2:0 (0:1)

LESTVICA PO VII. KOLU:						
Radnički	7	4	3	0	25:4	11
Borac	7	4	3	0	18:3	11
Velež	7	5	1	1	13:6	11
Dinamo	7	3	3	1	11:7	9
Milicioner	7	3	2	2	9:5	8
Zagreb	7	3	2	2	9:7	8
Rabotnički	7	3	0	4	11:13	6
Proleter	7	2	2	3	6:11	6
Sibenik	7	2	1	4	8:14	5
Sutjeska	7	1	2	4	4:12	4
Rudar	7	2	0	5	3:16	4
Zeleničar	7	1	0	6	3:21	2

### Prvenstvo Slovenije

Včeraj je bila odigrana v Kranju zaostala tekma pomladanskega čela prvenstvena tekmovanja med Korotanom in Kladijarjem iz Celja. Zmagala je Korotana 2:1 (1:1). Tekme Nafta : Gregorič iz XII. kola ni bilo.

### Nadi tekmovalju miličnikov vodi Bosna in Hercegovina

Včeraj je bila odigrana samo tekma v nogometnem tekmovanju miličnikov. Na igrišču Krma sta se pomerili reprezentanci Bosne in Hercegovine ter Crne gore. Zmagala je Bosna in Hercegovina 2:0 (1:0).

### Milčniki Srbije : Odred 1:0 (0:0)

Ligaško moštvo Odreda je včeraj igralo prijateljsko tekmo z reprezentanco miličnikov Srbije in zlesluženo izgubilo z rezultatom 0:1 (0:0).

Ureja uredniški odbor. Odgovora: a. ednik Cene Kranjc. Uredništvo in oprava: Ljubljana, Koflerjeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-25. Tekoči račun pri Narodni banki Ljubljana 6-90661. Tiskarna: Slovenskega poročevalca v Ljubljani. — Poštna plačana v gotovini. — Četrletna naročnina 135 din. polletna 270 din. celoletna 540 din. — Slovenski poročevalec izhaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

METALAC : OESTERSUND 7:4  
Metalac je igral na Švedskem z moštvom Oestersunda. Po lepi igri so zmagali Beogradjanci s 7:4.

MÜNCHEN 1860 : DINAMO 4:2 (3:2)  
V Münchnu sta se srečala domače moštvo Münchena 1860 in Dinamo. Igrala Jugoslovani je bila raztrgana, vendar so kot posamezniki zapustili dober vtis. Zmagali so domačini 4:2 (3:2). Oba gola za Dinamo je dal Wöfl. Nadaljnjo tekmo v Essenju je Dinamo igral neodločno 0:0.

Dinamo je včeraj igral v Essenju. Njegov nasprotnik je bilo moštvo Rotweiss. Tekma je ostala neodločena 0:0.

PLAVALNI DVOBOJ MLADOST (ZAGREB) : DIANA (DUNAJ)  
NOV REKORD MARJANA STIPETIČA

V soboto se je začel v bazenu Napredka v Zagrebu mednarodni plavalni dvoboj zareske Mladosti in dunajske Diane. Prvi dan tekmovanja se je končal v razmerju 35 : 27 točk za Mladost. Zagreb je imel boljše tekmovalce med moškimi, Dunaj pa zenskih disciplin. Na tekmovanju je naš rekorder Marjan Stipetič. Še enkrat potrdil, da se je tudi v prsmem slogu ustvil med najboljše plavalce. Izboljšal je svoj novi rekord na 100 m v metuljčkovem slogu na 1:11,2 min. Zmagovalci v tekmovanih disciplinah prvega dne dvoboja so bili:

MOSKI: 400 m prosto: Vilošič (M) 5:03; 100 m prsmo (metuljček): Marjan Stipetič (M) 1:11,2 (nov državni rekord); 3x100 m mešano: Mladost 3:31,8.

ZENSKO: 100 m prosto: Dokupil (D) 1:18,4; 200 m prsmo: Kofler (D) 3:11,2; 100 m hrbtno: Dokupil (D) 1:32.

### Mitič je zmagal na Dunaju

Na mednarodnem prvenstvu Dunaja sta se v finale plasirala Jugoslovana Mitič, ki je premagal avstrijskega reprezentanta Huberala 6:3. 6:1, in Pačada, ki je zmagal nad Weissom 3:2. 6:1. V finalu je Mitič premagal Pačado.

### TEKMOVANJE ZA DAVISOV POKAL

Svedska, Poljska, Italija in Danska v četrtfinalu

V Solmi na Švedskem sta igrali teniški reprezentanci Švedske in Poljske. V prvih štirih igrah so zmagali Švedi, ki so se tako plasirali v četrtfinale.

Belgijci in Italijani so igrali v Bruslju. Dvojboj se je končal z zmago Italije 3:2.

V Kopenhaju se je srečanje med Dansko in Francijo končalo s presenetljivo zmago Danske 3:2.

Poljska je že pred dnevi v Dublinu premagala reprezentanco Irske 3:2.

2. Zeleničar (Niš) 378,40; 3. Ostjček 372,70; posamezniki: 1. Andjelko Vrančić (Belovar) 83; 2. Josip Kadz (Novi Sad) 81,10; 3. Mihajlo Milež (Osijek) 80,10; 1. razred — vrste: 1. Zeleničar (Niš) 324,50; 2. Zeleničar (Beograd) 418,70; posamezniki: 1. Ivan Coklet (Belovar) 89,10; 2. Kresimir Bubić (Karlovac) 87,20; 3. Milko Josić (Vršac) 87,10;

MLADINKE, III. razred — vrste: 1. Sombor 372,20; 2. Sarajevo III 351,10; 3. Pavle Goranin (Sarajevo) 347,30; 4. Ljubljana Vič 347,90; posameznice: 1. Katica Zahoraj (Sombor) 73,79; 2. Engra Katičič (Sarajevo) 72,90; 3. Olivera Kovač (Sombor) 72,50; II. razred — vrste: 1. Kikinda 348,10; 2. Sombor 345,90; 3. Vukovar 338,43; 6. Maribor 318,70; posameznice: 1. Smljajana Atanacković (Rankovci) 74,50; 2. Magla Harmak (Sombor) 70,50; 3. Jelena Kaper (Sarajevo) 70,90; I. razred — vrste: 1. Jesenice 246,90; 2. Ljubljana I 245,57; 3. Sarajevo II 230,70; posameznice: 1. Cvjetana Milič (Niš) 79,30; 2. Milka Kos (Zeleničar, Maribor) 75,40; 3. Fanika Cerar (Ljubljana, Moste) 73;

ZVEZNI RAZRED, CLANICE: 1. Vida Gerbec 90,30; 2. Neža Cerne 89,40; 3. Tereza Kočič 89,35; 4. Milica Rožman 88,20; 5. Tatjana Friber 87,70; 6. Dragica Djordjević 87,40; 7. Arka Dimitič 87,35; 8. Ruža Vošć: 86,85; CLANCI, poljubne vaje: 1. Mirolongyka 55,70; 2. Josip Kulundžić 55,05; 3. Ivo Jelič 54,75; 4. Anton Katančić 53,90; 5. Karel Janež 53,35; 6. Sreten Stefanović 51,35; 7. Stjepan Boltzar 50,60; 8. Anton Koprišček 49,90.

ZVEZNI RAZRED, CLANICE: 1. Vida Gerbec 90,30; 2. Neža Cerne 89,40; 3. Tereza Kočič 89,35; 4. Milica Rožman 88,20; 5. Tatjana Friber 87,70; 6. Dragica Djordjević 87,40; 7. Arka Dimitič 87,35; 8. Ruža Vošć: 86,85; CLANCI, poljubne vaje: 1. Mirolongyka 55,70; 2. Josip Kulundžić 55,05; 3. Ivo Jelič 54,75; 4. Anton Katančić 53,90; 5. Karel Janež 53,35; 6. Sreten Stefanović 51,35; 7. Stjepan Boltzar 50,60; 8. Anton Koprišček 49,90.

ZVEZNI RAZRED, CLANICE: 1. Vida Gerbec 90,30; 2. Neža Cerne 89,40; 3. Tereza Kočič 89,35; 4. Milica Rožman 88,20; 5. Tatjana Friber 87,70; 6. Dragica Djordjević 87,40; 7. Arka Dimitič 87,35; 8. Ruža Vošć: 86,85; CLANCI, poljubne vaje: 1. Mirolongyka 55,70; 2. Josip Kulundžić 55,05; 3. Ivo Jelič 54,75; 4. Anton Katančić 53,90; 5. Karel Janež 53,35; 6. Sreten Stefanović 51,35; 7. Stjepan Boltzar 50,60; 8. Anton Koprišček 49,90.

ZVEZNI RAZRED, CLANICE: 1. Vida Gerbec 90,30; 2. Neža Cerne 89,40; 3. Tereza Kočič 89,35; 4. Milica Rožman 88,20; 5. Tatjana Friber 87,70; 6. Dragica Djordjević 87,40; 7. Arka Dimitič 87,35; 8. Ruža Vošć: 86,85; CLANCI, poljubne vaje: 1. Mirolongyka 55,70; 2. Josip Kulundžić 55,05; 3. Ivo Jelič 54,75; 4. Anton Katančić 53,90; 5. Karel Janež 53,35; 6. Sreten Stefanović 51,35; 7. Stjepan Boltzar 50,60; 8. Anton Koprišček 49,90.

### Zmaga mladincev Ljubljane nad Trstom

LJUBLJANA : TRST 4 : 1 (1 : 1)  
Reprezentančno mladinsko moštvo Ljubljane se je včeraj pomerilo z mladinsko reprezentanco Trsta in zasluzno zmagalo z rezultatom 4:1 (1:1). Ljubljancani so igrali lepo, povezano in požirvalno. S kombinacijskimi prodornimi akcijami so pogosto prihajali v nasprotnikov kazenski prostor, kjer so bili v prvem polčasu prepovedani in neodločni v streljanju na gol. Po odmoru pa so svojo premoč izrazili tudi v golih.

Gostje so bili boljše v startu in v prvi polovici. Prednost so imeli tudi v tem, da so bili telesno krepkejši od domačev. Gole so dali: Podobnik 3 in Ribar 1 za Ljubljano ter Černiški in Kiharškega strela za Trst. Sodil je Kos iz Ljubljane.

Waterpolo tekma med Mladostjo in Dinajo se je končala z zmago Mladosti 6:1 (1:1).

Zaradi dežja je bilo večeršnje tekmovanje preloženo na današnji dan.

### Slovenska plavalna liga

V Trbovljah je bilo včeraj prvo srečanje v slovenski plavalni ligi. Sodelovali so plavalci in plavalke Enotnosti in Zeleničarja iz Ljubljane in Rudarja iz Trbovlj. Najbolj izenačeno ekipo je imela Enotnost, ki je dosegla 181 točk pred Zeleničarjem s 122 točkami in Rudarjem s 66 točkami. Med posamezniki je treba omeniti Lunderja in Sovrežarja iz Ljubljane in Kunčevca. Presenetljivo sta se uveljavila tudi Jezovšek, Pleškovič in Kovačičeva. V posameznih disciplinah so zmagali:

MOSKI: 400 m prosto: Pleškovič (R) 5:48; 100 m prsmo: Kovarčič (E) 3:02,2; 100 m hrbtno: Lunder (E) 1:25,7; 100 m prosto: Jezovšek (Z) 1:12,7; 4x100 m prsmo: Enotnost 5:29,3; 4x100 m prosto: Enotnost 4:57,1;

ZENSKO: 100 m prsmo: Kofler (E) 3:12,2; 100 m hrbtno: Kovarčič (Z) 1:49,5; 4x50 m prosto: Enotnost 3:21,5; 3krat 100 m mešano: Enotnost 5:07,3.

### Zeleničar : Košarka klub Trst 43:37 (19:19)

Beogradski Zeleničar je imel včeraj v gosteh košarkaške tržaškega Košarka kluba. Tekma med nasprotnikoma se je končala z zmago Zeleničarja 43:37 (19:19).

### Drobne zanimivosti

Vesicji Crvene zvezde iz Beograda so gostovali v Belgiji, kjer so v mednarodnem tekmovanju dosegli dve dragi, dve tretji in eno četrto mesto.

V terek 29. junija bo ustanovljen občni zbor univerzitetnega nogometnega kluba. Zbor bo ob 17. v zbornični dvorani. Vabljeni vsi nogometarji in prijatelji nogometa na univerzi.

## Popotni ZAPISKI IZ AMERIKE

KAREL KLANČNIK

Od sobote na nedeljo se je zjasnilo in pihal je mrzel veter, tako da je skakalica spet poledenela. Tekme za svetovno prvenstvo v smučarskih skokih so privabile okoli 10.000 gledalcev. Zanimivo in za naše razmere nenačudno je bilo, da niti 500 ljudi ni prišlo pes, vsi drugi so se pripeljali z avtomobili. Na razsežnih travnikih daleč naokoli je bil avtomobil pri avtomobilu. Ze kar v začetku tekmovanja se je opazila premoč Norvežanov, ki imajo toliko dobrih skakalcev, da jih lahko nekaj na tekmi odrove, pa



Jože Svigelj, dr. Goranin in prvi svetovnik našega poslanstva v Washingtonu dr. Zore v Lake Placidu

so vendar vedno prvi. Najtiti skoki niso bili najboljši, zato je bil tudi plasma slabši, kakor sva pričakovala. Včasih se zgodi, da kljub vsemu prizadevanju ne uspeš tako, kakor bi bilo treba. Toda z nama vred jih je bilo mnogo, ki so prej računali na vnilone rezultate, pa so po tekmi ugotovili, da je bilo le preveč Norvežanov, saj so oni od prvih 10 mest zavzeli kar sedem.